

טשענאכאזער

Bibliot. Gajelowska
Prakow
Sw. Amy 19

צווישן די 2 טעג פון פארשטעלונג
פון די 2 טעג פון פארשטעלונג
פון די 2 טעג פון פארשטעלונג

פארשיידן יארן פארשיידן
פארשיידן יארן פארשיידן
פארשיידן יארן פארשיידן

פארשיידן יארן פארשיידן
פארשיידן יארן פארשיידן
פארשיידן יארן פארשיידן

Piątek 27 listopada 1936

ליכט צינדען 3.20

פרייטאג פ' וישלח י"ג כסלו תרצ"ז

Wkrótce wieczór chanukowy Szkoły im. Z. Wajnsztokówny

Kino „HEL” Wieluń.
פון פרייטאג צו-נאכטס אן הערט דעמאנסטראציע דער גרויסארטיגער
הערליכער פילם, האונדערטשענע וועקער אפערעטעקע
Szalony porucznik
די הכנסה איז בעשטימט פאר'ן ספארט-קלוב „רעווערא”.
יערער, האט העט בעזוכען דעם פילם וועט האבען אַזאונגעווערען
בייטיגען פערזענליכע.

אינ דער גליקליכער קאלעקטור פון
J. WEKSLER, Aleja 6
זענען אין דער 2-טער קלאס פון דער 37-טער לאַטעריע
געמאלען פאלגענדע געווינסען:
אויפ'ן נומער 94929 **10.000** זל.
אויפ'ן נומער 54373 **5.000** זל.
אויפ'ן נומער 135659 **2.000** זל.
אויפ'ן נומער 153344 **1.000** זל.

ווערס
אמבילינגסען
אין דער פירמא
MICHAŁ AJDELMAN
Częstochowa Piłsudskiego 7
טעל. 05-13, 1-טער שטאק, פראָנט.

אויפפאָדערונג.
איך פאָדער אויף צום 3 און לעצטען מאל דעם ה' יצחק מאיר שליט'ן צו אַ דין-תורה אויף זונטאג ס'ו כסלו 4 אַ זייער נאכמיטאג אין גענעפאל וועל איך זיין געצוינגען אָנצונעמען די געהעריגע שריט. אלחנן לאַנצבערג

SZKOŁA TAŃCÓW
baletm. Kosteckiego
w lokalu własnym
ul. Waszyngtona № 6.
Uczy modnie, wytwornie, w kompletach, pojedynczo — zapisy codziennie. Opłaty przystępne.
יערען שבת א פראקטישע לעקציע פאר ווייטער געווען.
שעסס. אָנהויב 8 אָונדער. ערשטקלאַסיגע מוזיק.

FABRYKARNIA, I PRALNIA CHEMICZNA
„KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2.
Filja: Warszawska 37.
מיר נעמען אן צו האַסען קראַגענס מיט לאנג - דיערענדען
שניגעל-בלאנז ווי אויך **כעמיש** צו רייניגען און צו פארבען
אלערשט קליידונג.
ספעציאַליטעט: 1) פארבען לעדערנע קורטקעס
(2) דעטאשירען (פאריסגעמען פלעקען אָהן האַסען).
אַכטונג: פלעקען הערען פאריסגענומען אויפ'ן אָרט

ענטשולדיגונג.
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג בייס ה' הירשל היפּשער
דערפאר, וואס איך האָב איהם אמונים חושך געווען, דאס ער האט
מיר שאָדען געברענגט אין איינער פון די היגע אינסטיטוציעס.
פאר דער דאָזיגער מאַרשלישער עולה בעט איך ענטשולדיגונג בייס
ה' היפּשער און שפּענדע 20 זל. פאַר אַרימע בעל-מלאכות.
שלמה לאַריע

קינאָ אַטלאַנטיק מיטוואך ד. 9-טען
נאָר 2 גאַסטשפּילען
דעצעמבער ד. 10-טען
דאס קונסט - פּעאַמער
מאָריס שוואַרץ אַנסאַמבל
העלענע באַטליב נאטאליא ליפּמאַן מאַקס היכער שלמה קאָן אלעקס שטיין
אַסתר גאַלדנבערג יצחקאָנעוונטאָש משה ליפּמאַן אברהם קורץ און אנדערע
יעטע האַכבערג יצחק גרוֹבערג אברהם מאַרעוונסקי שמה ראוֹפּן
עני ליטאַן קלמן גוטמאַן אייניק סאַמבערג דניאל שאַפּיראַ
איך דער העלסט - אַנסאַמבל

יאשע האלב
דראַמע אין 2 טעילען, 26 בילדער פון י. י. וינגער. דראַמאַטיזירונג און רעזיש: מאָריס שוואַרץ.
דעקאָראַציעס: פּרין קליינמאַן. מוזיק: לעָפּן קוצין. טעגן: ליִיאַן שאַפּיראַ. קאַסטיומען. ליכט-עפּעקטען
בילעטען. פאַרמערקליך אין דרוקערלי פון ה' באַטשאַן און פון 7 אָונדער אין קאַסע פון טעאַטער.

צוליעב'ן טויט פון אונזער געשעפטס-פריינד
יוסף ברוך סילמאן
דריקען מיר אויס דער טרויערענדער פאַמיליע אונזער
טיעפסטען מיטגעפיהל.
פירמע באַנטשיק און וויינבלום.

בלב קרוע ומורתח משתתפים אנהו באסנו הנורא של כ"ק אדמו"ר שליט"א ומשפחתו הכבודה
לרגל פטירת אשת ברתו ואמם הרבנית המצוינה במעלותי ובמדותי הטובות הישרה בנשים
המיוחסות מרת
חי' שפרה ז"ל פווערסקי
בנחמת ציון ינחמו ולא יוסיפו לדאבה עוד.
מרדכי מענדיל לעווקאוויטש ומשפחתו.

משתתפים אנהו בצערם הכבד של ב"ק אדמו"ר שליט"א ומשפחתו
הכבודה לרגלי פטירת אשתו ואמם הרבנית המצוינה במעלות ובמדות
טובות המיוחסות
מרת **חי' שפרה פווערסקי ז"ל**
בנחמת ציון ינחמו ולא יוסיפו לדאבה עוד.
ולמן מאנהיים ומשפחתו.

משתתפים אנהו באסנו הנדול שקרה לידידינו מר
שלום ז"ל פווערסקי ומשפחתו
בהלקח מאתם ואמם הרבנית
מ' **חי' שפרה ז"ל**
בנחמת ציון ינחמו ולא יוסיפו לדאבה עוד.
אלתר קופלביץ ורעיתו.

Rudka Margulisówna Moniek Charłupski
ZARĘCZENI
Kalisz w listopadzie 1936 r. Wieluń
מינע געליעבטע קינדער **העלענע** און **זלמן כארלופסקי** צו דער פערלאָבונג פון זייער
ליעבען ווון **מאַניעק** מיט פּרל. **רוֹדקאַ מאַרגוליס** פון קאַליש. א הארציגען מול-טוב דעם
התן, מיין ליעב אייניקעל און אונזער נעסטע.
די באַטשע רוּסאַ לעווקאוויטש, וויעלון
פּנחס לעווקאוויטש און פּרוי, וויעלון
שלמה לעווקאוויטש און פּאַמיליע, לאַנדאָן
גוסטא בינס לאַנדאָן
בלימה און הערמאַן לעווקאוויטש, פּאַרוז
חנה מינדל און אריה כמורא, תל-אביב.
Naszemu kochanemu bratu **MONKOWI** z intencji zaręczyn
z p-ną **RUTKĄ MARGULISÓWNĄ** z Wielunia życzymy wiele
szczęścia i zadowolenia
Heniek i Abram Charłupski, Częstochowa
אונזער ג' חירשין און וירט **העלענע** און **זלמן כארלופסקי** צו דער פערלאָבונג פון
זייער ווון **מאַניעק** מיט פּרל. **רוֹדקאַ מאַרגוליס** פון קאַליש, ווינשען מיר פיעל נחת און פרייד און
יוסף משה שמולעוויטש און פּרוי, וויעלון
אונזער ג' חירשין און וירט **העלענע** און **זלמן כארלופסקי** צו דער פערלאָבונג פון זייער ווון
מאַניעק מיט פּרל. **רוֹדקאַ מאַרגוליס** פון קאַליש, ווינשען מיר פיעל נחת און פרייד און
דעם יונגען פאַר פיעל גליק און צופרידענהייט
קילע און סענדער סענדראַוויטש, וויעלון
אונזערע הארציגעסטע ברכות דער **פאַמיליע כארלופסקי** צו די תנאים פון זייער ליעבען
ווון **מאַניעק** מיט פּרל. **רוֹדקאַ מאַרגוליס**
טשאַראַ און פייטיל כמורא

צו דער חתונה פון אונזער פריינד **באַלע שטיינהויער** מיט ה' זיגמונט קאַרמאַזין
א הארציגען מול-טוב און א בליהענדע צוקונסט ווינשען
יואל באַראָן, הערמאַן שאיא, יחיאל גוטערמאַן
יעקב גליקסמאַן און דוד קאַזאַק.

WORLD-RADIO
Świat w domu...

Nasz program w bieżącym sezonie obejmuje:
Odbiorniki 3-lampowe jednoobwodowe
Odbiorniki 3-pentodowe dwuobwodowe
Odbiorniki 4-lampowe trójobwodowe
Superheterodyny 3-lampowe 7-mio obwodowe
Superheterodyny 4-lampowe 7-mio obwodowe i in.
W naszym bogato wyposażonym salonie demonstracyjnym
znajdzie każdy odbiornik dla siebie.
MODELE 1937 WARUNKI DOGODNE
Biuro sprzedaży **WORLD-RADIO**
Aleja 24, tel. 25-75. Spółka Komandytowa

בצער עמוק ויגון קודר אנו לוקחים חבל באבלם הכבד של כ"ק אדמו"ר
שליט"א, בניו ובנותיו, על הלקח מאתם אשתו ואמם היקרה הרבנית
הצדקנית, מצונה במעלות ומדות טובות, הצנועה והעדינה, נור מגזע
קדושים
חי' שפרה ז"ל פווערסקי
המנחם ציון ינחם אותם, את כל משפחתם שנתימתו ואת כל הנלוים
אליהם, בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
מרדכי מאיר פוטערקאָ ומשפחתו.

DLA OCHRONY
PRZED
ANGINA
GRYPĄ
I CHOROBYMI
Z PRZECIEBIENIA
PANACRIN
BUKOWSKIEGO

נצה ישראל...

שווער איצט צו קומען צו יודען מיט א טרייסט-וואָרט, מיט ווערטער פון נהמה און גלייכצייטיג הייסען הא-בען בטחון, או מאַרגען וועט זיין בע-סער.

עס איז שווער דערפֿאַר, ווייל מיר זעהן: נישט קיין איין ליכטיגע שטראַהל, וואס זאָל אין אונז וועקען האַפנונג און געבען מוט איבערצוהאל-טען די שווערע ביטערע טעג.

אין דער נאנצער וועלט בושוועט דער אנטיסעמיטיזם און זאָגאַר דאָרט, וואו מען האט ביז איצט פון קיין יו-דען-האָס נישט געוואסען, פערשפרייט די שוואַרצע פנומיה איהער פליגעל און פערטיקערט אונזער לעבען.

אפילו דאס אייביגע ווינקל, וואו מיר האבען געליבט און געהאַט צו מאַכען פֿאַר אונזער אייגענער היים, איז אויך פֿערהאט דורך די אַרעבער און קיין גרויסע האַפנונגען אויף דער קעניגליכער קאָמיסע קאָן מען אויך נישט לייענען.

מוראדיגע טעג לעבט איבער דאס פוילישע יודענטום, דערשלאָגען פון דער עקאָנאָמישער לאַגע, וואס ווערט גער האבען מיר איין צרה נאָך דער אנדערער, מיט א פשוטיקער פֿראַצעס, סטודענטען אונרוהען, בבלולים, או יו-דען בעלידיגען דאס פוילישע פֿאָלק, אז יודען בעפֿאלען פֿאַליקען אד"ג.

איז נאָך ווייניג אַט די צוה, האבען מיר נאָך אַנאַייטערדיגע מפה, וואס הייסט קהלה-וועזען, וואס דערשלאָגט אונז שוין צום איבריגען, נישט פֿע-האן כמעט קיין איין קהלה אין פוילען, וואו עס זאָל געפיהרט ווערען א האר-מאַנישע צוזאמנארבייט פון אלע איה-רע פֿאַרשטעהער, און דאס ערגסטע איז, וואס די דאָזיגע חלוקי-דעות ווע-רען ארויסגעטראגען פון די ד' אמות פון אונזער יודיש לעבען, מיר ווערען צויליעב דעם בווי זמבחה און מעגליך, אז דאס העלפט א סך מיט, דאס מען זאָל אונז בעטראכטען פֿאַר מינדער-ווערטיגע, וועלכע זענען נישט אומ-שטאַנד אַנאַפֿיהרען אפילו מיט א פסידאָ-אויטאָנאָמיע.

קומען דעריבער אין אועלכע ביטער-רע טעג מיט דברי נחמה, איז אַפֿיעל שווער, און דאָך מוזען מיר עס טהון, מוזען מיר ערטרעלען אונזער חוב, כאַטש טיעף אין האַרצען נאָנט א וואָרעם, מען ווערט צופֿרעסטען פֿון יאָש, מוז מען זיך מאכען דאס האַרץ, ווי א

שטיין און מיט'ן גאנצען פֿח אויסשריי-ען: נצה ישראל—דאס יודישע פֿאָלק וועט אייביג לעבען און וועט אדורכ-האלטען אלע צרות עווים, גזירות, דעריביי שאַדט אַבער אויך נישט צו זאגען זיך אליין א שטיקעל אמת אין פנים אריין, או ס'איז שוין הויכע צייט, דאס אויך מיר זאָלען זיך בעזיגען און

געשאַמען אַ זשווינאָליסטען - סינדי-קאַט פון דער קעלצער האַפֿעוואַוויז-ווע אין טשענסאָכאָוו.

אין זאָל פון האַטעל „פֿאַלאַנאַ“ איז זונטאג פֿאַרעקומען א צוזאַמענפֿאַר-הע פון זשורנאליסטען פון דער קעלצער וואַיעוואַדוטווע, כדי צו שאַפען דעם זשורנאליסטען סינדיקאַט פון דער דאָזי-גער וואַיעוואַדוטווע.

דעם פֿאַרזיך האט געמיהרט דער סעקרעטאַר פון אויספיהר-קאָמיסע פון זשורנאליסטען-פֿערבאַנד אין וואַשא, רעד. קאַלאַווסקי און נאַכ'ן אָננעמען דעם געהעריגען סטאַטוס, איז בעשלאָ-ען געווארען, אז דאס זיך-אַרט פון דאָזיגען סינדיקאַט זאָל זיין אין טשע-סטאַכאָוו.

דאן זענען פֿאַרגעקומען די וואהלען, וועלכע האבען גענעבען פֿאַלגענדען רעזולטאַט: פֿרעזעס - רעד. ס. שאַד-קאַווסקא, וויצע פֿרעזעס - רעד. באַ-ראַווסקי (ראַדאָס), סעקרעטאַר - רעד. ד. געשיקטער, קאַסיירער - רעד. ק. יענדזשישעוויטשק און פֿערואַלעטונגס-מ-גליד - רעד. י. באַטשאַן (קעלץ). אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: רעד. ד. לעש-טישק, רעד. מישמאַן (ראַדאָס) און רעד. קאַנדעק (אַלקיש), אין חברים געריכט: רעד. מ. אַש, רעד. כוואַס (ראַדאָס) און רעד. קעווישנסקי (קעלץ).

זונטאָג, דעם 6 דעצעמבער—צווייטע גאַסען-אַמלונג לעבות אַרבייטס-לאַזע.

זונטאָג, דעם 6 דעצעמבער ווערט דורכ'ן שטאַדישען קאָמיטעט צו ער-טיילען ווינטער-הילף פֿאַר די אַרבייטס-לאָזע און זייערע פֿאַמיליעס, צום צוויי-טען מאָל איינגעאַרדענט אַ גאַסען-אַמלונג. דער קאָמיטעט ווענדעט זיך צו דער עפענטליכקייט וועגען דער מעגליך ברייטסטער שטיצע לעבות דער דאָזיגער

אַפֿהערען פון די שלעכטע וועגען, אז אויך מיר זאָלען זיך אַליין נישט מא-כען לעגע ולקסע, זאָלען מיר, אלס די, וועלכע ווערען געלייטערט אין צרות און יסורים, זיין ווי דער פֿעלען-פע-סער שטיין אין שטורמדיגען ים, און זיין אויך רוין און ערליך און אונזער היימישען יודישען לעבען. איצט מעהר ווי אַלעמאַל, איז דער אחרות אין אונזער יודישען לעבען א לעפענס-ניוטווענדיגקייט פֿאַר אונזער קיום.

וויכטיגער אַקציע פון ווינטער-הילף פֿאַר אַרבייטס-לאָזע.

אַ מאַסען-פֿערזאַמלונג פון די עלטערן פון טערמינאַטאַרען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ענדגילטיגען הנהח-טערמין צו שליסען קאַנטראַקטען מיט די עלטערן, וואס זייערע קינדער זענען געשעפּטיגט ביי פעלי-מלאכות ווערט דורכ'ן קאָמיטעט פֿאַר יודישער מלאכה גערופֿען א מאַסען-פֿערזאַמלונג פון די עלטערן שבת, דעם 28 ד. ה. 7 א זייער אונזער אין לאַקאַל פון האַנד-ווערקער-פֿערבאַנד, אלעס 12. אלע פֿעראַניטערטישע עלטערן דארפֿען פֿערשטעהן די וויכטיגקייט פון דער דאָזיגער פֿערזאַמלונג, אויף וועל-כער ס'וועלען אויסער דעם אויבענדער-מאַנטען ענין, אויך אַרומגעפֿרעט ווערען א רייה אנדערע וויכטיגע פֿראגען, וואס האבען א וויכטיגע בעדייטונג פֿאַר דער צוקונפט פון יודישען פעל-מלאכה.

אַ גראַנדיעזער חנוכה-אַווענד.

זונטאג, דעם 13 טען ק.ה. קומט פֿאַר אין לאַקאַל פון „מבני“, קאַטעדראַלע נר. 13 א גראַנדיעזער ליטעראַריש-דראַמאַטישער חנוכה-אַווענד.

דער גמילת-חסד-קאַסע, אַגראַדאָווע 6.

די גאַנצע חכנסה איז בעשטימט פֿאַר דער גמילת-חסד-קאַסע, אַגראַדאָווע 6.

אַ חנוכה-קאַנצערט לעכוד דעם 25-יעהריגען יובל פון מחזיקי-הדת.

זונטאג, דעם 13 טען ק.ה. צום 6 טען חנוכה-ליכטעל וועט לעכוד דעם 25-יעה-ריגען יובל פון מחזיקי-הדת פֿאַרטרומען א גרויסער קאַנצערט אין דער שטאָדט-שוהל מיט'ן אַנטיל פון שטאַדט-חון ה' כאַלעוואַ א. אַנד.

ווער בעשפייזט באמת די קינדער פון „מחזיקי הדת“?

נע סובסידיעס אויך אַוועקגענומען. די פֿאַנדען אויף דער קיך קומען פון מיטגלידס-אַבאַהאַל, וואס מאכט אויס ביז 200 זל. אַ חודש, דאָן פֿריי-וויליגע גבובות, וועגען וועלכע עס זאָרגט די פֿרוי ליפֿינסקא א. אַנד. אויסערדעם ווערט צוזאַמענגענומען זע-מעל אין יודישען געז. גימנאַזיום, אין דער אַקסעריס גימנאַזיום, ווי אויך אין דער שולע פון פֿרל. וויינישטאַק, צווא-מען אַנ'ערך 250 זעמעל אַ טאַג.

ביי דער דאָזיגער בעשפייזונגס-אַקציע אַרבייטען אַקטיוו, ווי כ'האַב פֿריהער געשריבען, די פֿרוי דראָוואַ ליפֿינסקא, דאן די פֿרוי פֿערקאוויטש, וועלכע ווידמעט א סך צייט, מיה און אַנ-שטרענגונג פֿאַר דער קיך, פֿרוי ערליך, און ר' צמח גאַנזאַראַוויטש, וועלכער איז טאַג-טעגליך אין דער קיך און האט דאס פֿשוט געמאַכט פֿאַר זיין לע-בן אַויפֿנאַבע.

די דאָזיגע בעשפייזונגס-שטעלע, נישט האַבענדיג קיין ספּעציעלע לעגאַ-ליזאַציע, אַרבייט אַנטער דער שילד פון „בית לחם“. דער „בית לחם“ אַבער אַלט אַניטסיטוציע, האט מיט דער בע-שפייזונגס-אַקציע פון די קינדער נישט קיין שום שייכות; נישט בלויו, וואס דער דאָזיגער פֿעראַיין גיט נישט קיין געלד, נאַר אפילו די בוכספיהרונג פון דער קיך ווערט געפיהרט דורך פֿרוי פֿערקאוויטש און נישט דורכ'ן סעקרע-טאַר פון „בית לחם“. דער „בית לחם“ האט אפילו נישט קיין מאַראַלישע השפּעה אויף דער פיהרונג פון דער קיך; גיכער קאן מען עס צושרייבען דעם „טאַזן“, וועלכער קומט אין אַנ'ענ-געל קאַנטאַקט מיט די קינדער פון „מחזיקי הדת“ און תלמוד תורה.

קומען דעריבער און בעריהמען זיך, אז די בעשפייזונגס-אַקציע פֿאַר די קנאַפע 400 קינדער ווערט אַנגעפיהרט דורכ'ן „בית לחם“, דאס איז א געזעל-שאַפֿליכער שאַנטאַזש און איז נאָר עלז אַריינצופיהרען די עפענטליכע מיינונג אין א טעות.

מיר האבען אַרגנישט געגען די לייט-טונגען פון „בית לחם“, אויב אועלכע זענען פֿערהאַנען. נעמען אַבער און צושרייבען זיך נישט פֿערהינדערט זכותים, איז נישט אַנשטענדיג.

אמת, עס ווערט געפיהרט א קיך פֿאַר עטליכע הונדערט אַרימע קינדער, וואס ס'איז ווערט הייס בעגריסט צו ווערען, דאס איז אַבער נאַר א דאַנק די אויבענדערמאַנטע פֿערזאַנען, אַבער דער „בית לחם“ אַלט אַזעלכער האט אין דעם קיין שום חֶק נישט.

אויף דער לעצטער-אַלעגמיינער פֿע-רזאַמלונג פון „בית לחם“ האבען די פֿערוואַלטונגס-מיטגלידער אַבגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער אַקטיווער טע-סיגיקייט פון דער דאָזיגער אַניטסיטו-ציע אויפ'ן געביעט פון בעשפייזען 400 קינדער, וועלכע לערנען אין „מחזיקי הדת“ אין דער תלמוד תורה העירונג. עטליכע טעג שפּעטער האט ווידער אַ היגע צייטונג אַננעשריבען אַנ-אַרטיקעל מיט לויב - געזאַנגען פֿאַר'ן „בית לחם“ פֿאַר דער דאָזיגער הומאַ-ניטאַרער סעמינאָריע, געבענדיג טאַג-טעגליך 400 קינדער אַ לעפעל געקעכץ און אַ זעמעל אַלט צולאַג.

אַלס שליח פון אונזער רעדאַקציע בין איך דעלעגירט געווארען אויפ'ן אַרט פון דער בעשפייזונגס-שטעלע, כדי פֿעסטצושטעלען אויף וויפֿעל ס'שטימט דאס דאָזיגע בעריהמעריי פון „בית לחם“, און אַס וואס איך האב אויסגע-פונען:

מיט אַנ'ערך 5 יאהר צוריק האט די פֿרוי דראָוואַ ליפֿינסקא, אין אויפֿטראַג פון „טאַזן“ בעזוכט די תלמוד תורה פון „מחזיקי הדת“, און טרעפֿענדיג אַרימע הונגעריגע קינדער, איז איהר איינגע-פֿאַלען דער געדאַנק די דאָזיגע קינדער צו בעשפייזען. האט די איידעלע פֿרוי ליפֿינסקא צונויפֿגערופען עטליכע פֿרויען און בעשלאָסען צו שאַפען אַ חורש-אַב-צאהל אויפ'ן דאָזיגען צוועק. עטליכע פֿערוואַלטונגס-מיטגלידער פון „בית לחם“, וועלכע האבען אַ גאַנץ יאַהר גאַר נישט צו טהון, ווייל זייערע פֿע-רזאַמלונגען קומען פֿאַר סך הכל 3-2 מאל אין יאהר, האבען געהאַט אַ פּלאַן צו נעמען די אַרימע קינדער פון „מחזיקי הדת“ און זיי פֿערשאַפֿען „טעג“ צו עסען. פון דעם פּלאַן האט זיך אבער אויסגעזאָט אַ בויערעס. דאָנעגען איז פֿערווירקליכט געווארען דער פּלאַן פון דער פֿרוי ליפֿינסקא מיט איהרע חבֿר-טעס און עס איז איינגעאַרדענט געווא-רען די קיך, וועלכע בעשפייזט יעדען טאַג עטליכע הונדערט אַרימע יודישע קינדער'לעך.

אין איצטיגען מאָמענט זעהט די אַג-גע אויס ווי פֿאַלגענדיג: פון דער קיך געניסען ביז 280 קינד-ער פון „מחזיקי הדת“ און אַנ'ערך 70-80 קינדער פון דער „תלמוד תורה העירונג“. די קינדער בעקומען א ביסעל געקעכטס און א זעמעל. פֿאַראיאַהרען האבען זיי אַ דאַנק די טובסדיעס פון מאַניסטראַט אויך בעקומען עטליכע מאל אין דער וואַך פֿלייש, נאָר זייט ס'איז דא דער לעצטער צייטווייליגער שטאַדט-פֿרעזידענט האט מען די דאָזי-

אין דער צוקונפט וועט עס דאָך אַנ-דערש זיין.

ג) ש ח י ט ה - ג ז י ר ה. די דאָזי-גע „וויסנשאַפֿט“, וואס איהר זעהט איצט איז אפילו א צוקונפֿט-בילד, אַבער עס מאַכט נישט אויס, איהר מענט עס אַנקעקען: איהר זעהט דאָרט פֿערמאכ-טע לאַדענס, דאס זענען אַמאַל דאָרט געווען יאָטקעס, וואו יודען האבען פֿערקויפֿט פֿלייש פון בהמות, וואס זע-נען געשאַכטען געווארען מיט א כשר'ען חלף; איצט זענען די דאָזיגע לאַדענס פֿערמאכט און דער חלף פֿערראַכט. די מאַסע וואס איהר זעהט דערנעבען, דאס זענען יודען אַבגעריסענע, מיט אויסגעפֿליכטע פֿנימ'ער, אַמאַליגע קצבים, וועלכע האבען זיך בעשעפ-טיגט מיט פֿערקויפֿען כשר פֿלייש.

ד) פ ז ש י ט י ק. ט ר ו ס ק א פֿ צ א ו א. ז. ו. ו. דאס איז אַנ'אויס-שטעלונג, וועלכע מען קען בלויו בע-קימען און שוויגען... אַס זעהט מען דאָרט, וואו א פֿאַר יודען יאָגען נאָך עטליכע טויערען פֿויערעס און שלאָגען זיי מפת רצח... א יאָ, איהר זעהט עס? וואס, איהר זעהט נישט, טאָ באַרגט אייך די ברילען פון קאַוואַלסקי'ן, וועט איהר יאָ גוט זעהען...

וואס איז? עס געפֿעלט אייך נישט, נג, וועל אייך אייך ווייזען אנדערע „עקספּאַנאַטען“, איינס שענער פון אַנ-דערען. קיטס, איהר זעהט דאָרט די יודען, וועלכע זיענען יעדען אַווענד פֿערמאכט און זייערע שטיבען און צי-טערען אימח-מות-אַט דאס איז טרום-קאַלאַס, קלאַבזאַק, פּזשיסטאין, מינסק-מאַזאוויצק, טשיזשעו, זאַמבראָוו און נאָך דאָרט, ווי זיי הייסען, אַ יאָ, דאס

פֿאַרציעס פון „תומכי עניים“, כדי אַנ-צוזעטיגען זייערע אויסגעהונגערטע גופים.

וואונדערט אייך נישט, וואס זיי זע-נען אזוי גרויס אין צאהל, אויב איהר וואַלט געהאַט צייט, וואַלטען מיר אייך געקאַנט ווייזען נאָך א סך אַזעלכע ענ-ליכע „עקספּאַנאַטען“, ווי אזוי עס שטעהען יודען נאָך אַנ'אַלט מלבוש ביי דער „עורה“, קראַנקע-ביים „לינת-דודק“, ביים „טאַזן אַוון, אַוון, וואס, איהר פֿערמאַכט די אויגען, איהר האט געניג? גלויבט אונז, אז מיר האבען עס אויך שוין געניג, און הלוואי זאָל עס טאַק זיין געניג.

נג, רבּוּת, ווי געפֿעלט אייך אונזער אויסשטעלונג? אַ יאָ, זי איז פֿרעכטיג? אויב אזוי וועלען מיר אייך ביים גע-זעגענען נאָך בעווייזען איין „עקספּאַ-נאַט“, וואס רופֿט זיך „קהלה-אַפּאָזיציע“ און וואס שפֿעלט פֿאַר, ווי אזוי צוויי דאָוואַרעס קייכען אין „קאַוואַרען“ און פון זייערע מויל שייט זיך פֿאַר און שווע-בעל...

וואס אַנטלויפט איהר, וואס? דאַנט איהר, ווילט איהר איבערהויפט נישט זעהען? דאַס, דאַנט איהר, איז מוקאָה מחמת מיאוס? ביטע זעהר, איז נישט! כ'האַב נאָר געמיינט, אז אויך אונזער אייגען געמיינעכץ „עקספּאַנאַט“ וועט איהר וועלען בעטראַכטען.

אַט דאַס, רבּוּת, איז אין מיניאַטור אונזער „פענסטער-אויסטעלונג“ און מיר זענען זיכער, ווי נישט קיין אַנ-דערער, נאָר אונזער „פענסטער“ וועט פֿאַר איהר פֿינער, הערליכער אויס-שטעלונג בעקומען דעם ערשטען פֿרוי... סמאָל.

ד"ר א. רופין

די ערשטע צאהלונגען

יאהרען לאנג איז אונז אויסגעקומען צו קעמפען מיט די צווייפֿלער, וועלכע האבען געהאלטען, אז די לאנדווירט-שאפטליכע יודער אין די פונקטען, וואס זענען געגרינדעט געווארען דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ווע-לען שוין קיינמאל נישט אומקעהרען די הלוואות, וואס זיי האבען בעקומען. שוין בעת די אונטער-האלדונגען מיט די יודער, וועלכע האבען זיך פער-צויגען א גענוצטע צייט, האבען זיי געוואלט זעהן א פלענינג, אז די זיד-לעך ווילען זיך ארויסרעהן פון זיי-ער חוב, זיי האבען נישט געגלייבט, ווען איך האב בעטאנט אין מיניע רע-דעס אויף די קאנטראסטן, אז דווקא אַס די שטרענגע אונטערזוכונג מצד די יודער צו רעדאגירען יעטוערען פונקט, בפועל דעם אויפריכטיגען ווילען פון די יודער צו רעדאגירען דעם קעמפֿאקט אין אזא פֿארם, וואס זאל זיי ערמעגליכען צו רעזלייזירען זייערע פערפֿליכטונגען. און איצט קו-מען די פֿאקטען און בפועל זענען, אז גל-רעכט זענען מיר געווען בפעיהענדיג זיך מיט צוטרוי צו די יודער און נישט די סקעפטיקער. פון די ראטעס, וועלכע זענען פעליג תחילה אָקטאָבער אויף א סומע פון 6.356 פונט, זענען שוין אריינגעטראגען געווארען דורך 23 ווירטשאפטען די סומע 4.746 פונט און די רעכט 1610 פונט, וועלכע דאָרף נאָך בעצאהלט ווערען דורך 8 ווירט-שאפטען, וועט זיכער ערלעדיגט ווערען בקרוב. עס דאָרף גענומען ווערען אין אַכט דער פֿאקט, אז היינטיגעס יאהר איז אין פֿיעל געגענדען פון לענד גע-ווען א טריקעניש און טראַדערס און אויך טראָץ די שווערע שאָדענס, וועל-כע די געשעהענישען אין לענד האבען דירעקט און אנדירעקט פֿעראורזאכט די ווירטשאפטען, זענען דאָך ערלע-דיגט געווארען די פעליגע ראטעס.

אַבער נאָך וויכטיגער ווי דער צעס-פֿאקט פון די צאהלונגען, — איז די התלהבות, וועלכע האט בעגלייט דאס צאהלען פון חוב. אלע ווירטשאפטען-חן קבוצות און חן מושבי העזברים-האבען קאָנצטרירט צווישען זיך ווער וועמען עס וועט מקיים זיין אין די צאהלונגען. איך האב זיך בעסטייליגט אין דעם יום טוב פון עין-חרוד, וועל-כער איז פֿאַרגעקומען אין צוזאמענהאנג מיט איהר 15 יערהרונגער עקזיסטענץ, און דאָן איז מיר דערלענגט געווארען דורך די אַרטיגע יודער דער ערשטער טשעק אויף דער סומע פון 623 פונט, אין דער סיבה האבען אנטילי גענומען 800 מאַן-אלע איינוואוינער פון פֿען-חרוד, יונג און אלט-און זייערע פֿעלי-ער האבען געלויבטען, ווען ה' לביא האט זיך אויפגעשטעלט און פֿערוויכערט פֿיערליך אין זאמען פון דער קבוצה, די דאנק-און אַנערקענונגס-בריו, וועלכע דער "קרן היסוד" האט דער-האלטען פון די ווירטשאפטען בשעת די צאהלונגען, זענען קאָנצערטריסטש פֿאַר דער בעצאהלונג פון די ווירטשאפ-טען גלבי דעם דאָזיגען פֿאַנד. אלס ביישפּיל וועל איך ברענגען דעם בריף צום "קרן היסוד" פון די 4 ווירט-שאפטען אין עמק הירדן:

„נעהמט אָן די סומע פון 545.37 טרענבער, געהן מיט דער פּוסטר אַרזאָב. כּווייל נישט דאָ אײַסרעכענען די אלע מפלות, וואס א שלימול האט, וויל ס'זאָלען פֿערונומען צו פֿיעל פֿלעץ. איך וויל נאָך דערצעהלען ווענען איין פֿאַקט, וואס האָט פֿאסירט ביי אונז, איז שטאַרט און בעשטעטיגט דעם דאָ-זיגען פֿעלל. פֿאַר א קורצער צייט צוריק האבען ביי אונז, נישט פֿאַר אונז געדאכט, אויף קלענערע, אַנדערע אויף אַ ביסל גרעסערע סומעס, און ס'איז געווען אַ שטיל, קיין אַהן האט נישט אַ קרעה געהאן. האט אַבער פֿאַסירט, אַז איינע פון די פֿירמעס האט אויך צוגענומען אייניגע סומעס וואָס אַ קליין סוחר'ל, אַ געוויסען ש, גראָד אַנ-אַרענטליך רהיג מעגשעל. האט אַבער דער ה' ש נישט קיין מול, האט ער פֿטליכע וועקסלען מיט דער אונטער-שריפט פון דער באַנקראַטירטער פֿירמע געהאט דיסקאָנטירט ביי אַ חברה פֿאַר צענטניקעס, און היות ווי דער אויט-שטעלער פון די וועקסלען, דער באַן-קראַטירטער סוחר האט ערוק-געווען פון שטענענשאַכאָו, זענען זיי געקומען צום ה' ש. נאָך געלד. אזוי אַבער ווי ה' ש. איז דאָ גאַס די נשמה שול-דיג און גלייכצייטיג איז ער גלאָס אַנ-אַרימאן, האבען די דאָזיגע חברה איהם ליגט געפֿערליך קראַנק. עס איז דאָ אַ פֿאַלקס-ווערטיל, אַז

חלומות און ווירקליכקייט

אז די וועלט איז פֿול מיט חסרונות און אז זי האט געמעגט זיין א סך בעסער ווי זי איז-אז, זאָך, אויף וועלכע אלע מענשען וועלען מסכים זיין. ס'איז נישטען איין דער הינזיכט קיין אונטער-שיד צווישען אַפּטימיסטען און פּעסי-מיסטען. דער אַפּטימיסט איז אויך מודה, אז ס'איז נישט ווי עס דאָרף צו זיין, נאָר ער גלויבט, אז עס וועט בעסער ווערען, אינערצייט וואס דער פּעסי-מיסט האַלט, אז ס'איז נישטען אויף וואס צו האַפֿען. אַבער סיי דער און סיי יענער וואָלען וועלען, אז זי וועט אַנדערש ווי ס'איז. קיינער איז מיט דער סדר העולם נישט צופֿירדען. און נישט פֿלויז מיט די היינטיגע מענשען, וואס לעבען איצט אין אונ-זערע דורות איז עס איז אזוי. ס'איז געווען פונקט דאס זעלבע מיט טויוענ-דער יאהרען צוריק. מען דאָרף זיך נאָר דערמאָנען, וואס דער טיפער חכם פון קהלת האט געזאָגט איבער דעם מענ-שענס פֿערגענדיגען, איבער זיין רייכ-טום. איבער זיין חכמה, איבער זייער שמחות, ווי אַלץ איז גאַרנישט, האט נישט קיין אַפּפּונג און קיין פֿעדייטונג. ס'איז גענוג צו זעהן דעם אלגעמיינעס איינדרוק וואָס ער האט פון דער וועלט אום זיך צו איבערצייגען, אז די מען-שען פון אַמאָל האבען אויך געהאלטען, אז די וועלט טויג נישט, אזוי ווי היינ-טיגע מענשען האַלטען. און וואס איז געווען יענעם גרויסען און אייביגען ווערק „איוב“, אין וועלכען עס ווערט

פונט, אלס די ערשטע ראַטע פון די ווירטשאפטען דגניה א', דגניה ב', קבוצת נכרת און בית זרע אויפ'ן חשבון פון זייער חוב טאָרן „קרן-היסוד“ די ווירטשאפטען אין עמק הירדן, די אלטע ווי די נייע, וועלכע זענען דורך אלע פֿיערן פון דער ארץ-ישראל-קאָנצענטראַציע, וועלכע זענען געפרובט געווארען מיט שווערע זייער לעבען און זייער אַרבייט צו דער קבוצה און צו דער געמישטער ווירטשאפט, די דאָזיגע ווירטשאפ-טען פֿעריגעסען נישט אפילו אויף קיין מינוט, אז די ערשטע און ענט-שלידענע הילף פֿאַר זייער אַרבייט, און זייער ערפֿאַנג האבען זיי בע-קומען פון זיי גאַנצענאַלע אינסטי-טוציעס-פון דעם „קרן-היסוד“ און „קרן-קיימת“.

מיר זענען שותפים צו די דער-גרייכונגען פון דעם גאַנצענאַלען אַנדרוירטשאפטליכען משק, וועלכער וועט דערהויפֿען דעם ניוואָ פון דער אַרבייט, וואס האָט פֿאסירט ביי אונז, איז די געשעעניש פֿאַר אונזער פֿאַלק. מיט דאַנקפֿאַר-קייט און בפֿעדייטונג טראגען מיר אַייך צו אונזער ערשטע צאהלונג.

די קייטען וועלען וועלען

אזוי טיעף אַנגעוירט דער טראַגישער שיקוואָל פון דעם מענשען? און וואס איז די גאַנצע וועלט-לי-טעראָר און די גאַנצע וועלט-פֿאַזיע אין איהר פֿעסטן טייל, אויב נישט איין טיפער צופֿעך, וואס רייסט זיך ארויס פון דער מענשליכער פרומט, איין אויסדרוק פון גאַרצווייטאַג אויף אלעס און אלעמען וואס מיר זעהען אַרום זיך? דורות נהען, דורות קומען, אַבער די מענשליכע אונזפֿירדענהייט שטעהט אויף איין אָרט און ווערט נישט געענדערט. דער מענש רייסט זיך צו עטוואָס וואָס זאָל זיין בעסער, וואס זאָל זיין אַנדערש ווי עס איז, ווייל מיט „דאס וואס ס'איז“ קען ער שלום נישט ווערען!

און ווי קען ער שלום ווערען? ווען עס איז פֿערהאָן פֿאַר אונזערע אויגען אזוי פֿיעל נויט, אזוי פֿיעל אונגלייכ-קייט, ווען ס'איז פֿערהאָן אויף דער וועלט אזוי פֿיעל פֿערידרייט, קנאה, שנאה, אזוי פֿיעל פֿאַלשקייט, אזוי פֿיעל אכזריות, אזוי פֿיעל געמיידענישען; ווען די גאַנצע מענשליכע געזעלשאַפט איז דערטרונקען אין אים פון שקר, פון וועלכען זי קען זיך נישט ארויסרייסען. נייך, עס איז נישט אין אַרדנונג אויף אונזער וועלטלעך.

אַבער ווי ברענגט מען זי אין אַר-דנונג? וועלכען ווען זאָל די מענ-שליכע געזעלשאַפט אויסקלויבען, אום צו פֿערייכערען די חסרונות, וועלכע אלע זעהען און אלע ווייסען? וואס זענען די מיטלען, וועלכע זאָלען אַנ-גענומען ווערען, אום אויסצוגעבערען און אויסצושפּערען זעבען?

אָס דאָ אייגענליך הויבט זיך אָן די מלחמה, וועלכע דויערט שוין טוי-זענדער יאהרען און וועט נאָך דויערן ווער ווייסט וויפֿעל-איבער דער פֿאַר-גע וואו ליגט די אויספֿערונג, וואו ליגט די רפואה פֿאַר די קראַנקהייטען פון דער מענשהייט, וואו איז דער פֿיהרער, וואס זאָל אַרויספֿיהרען די מענשען אויף אַ גלייכען וועג און וועל-כער איז דער גלייכער וועג?

די קייטען וועלען וועלען, די קייטען וועלען וועלען, די מאַכט און דער פֿה וועט ווערען איבערגעגעבען צום פֿאַלק, צו אלעמען גלייך, ווען יעדער וועט נער גלייך צו דעם אַנדערען, ווען איי-טען, ווען מענשען וועלען געבוירען ווע-רען אין אַ וועלט פון פֿרייהייט און גלייכהייט-דאָן וועט קומען די צייט פון גליק און צופֿירדענהייט אויף דער וועלט.

אַבער ווען עס איז געקומען די צייט, אויף וועלכער מען האט אזוי לאַנג געוואַרט, ווען דאס פֿאַלק איז געווארען פֿריי, אָהן פֿערשער, אלע גלייכע בירגער פון דער זעלבער מדרגה, ווען דער יאָך איז פֿערוואַרפֿען געווא-רען, איז פֿערפֿליבען די זעלבע אונ-צופֿירדענהייט ווי ס'איז געווען פֿרי-הער, נישט ווייניגער קנאה, נישט וויי-ניגער אַמט, נישט ווייניגער שלעכטס, נישט ווייניגער פֿאַלשקייט.

עס קומען איצט מענשען, וועלכע מאַכען אַ נייע פרובֿה צו ברענגען דאס גליק אויף דער וועלט. מיר וועלען-זאָגען זיי-פֿערייכטען דעם גרונד אויף וועלכען אונזלייכהייט און קנאה איז געבויה. מיר וועלען אומבליענען די שרעקליכע זאָך וואס הייסט פֿערמעגן, אויב עס איז נישט מעגליך, אז אלע זאָלען עס האבען, איז אַבער מעגליך, אין קיינער זאָל גאַרנישט האבען. אין דעם דאָזיגען אידעאַלען צושטאנד פון א געזעלשאַפט, אין וועלכער קיינער וועט נישט דאַרפֿען מקנא זיין דעם צווייטען, קיינער וועט נישט האבען קיין סיבה יענעם פֿיינד צו האבען; אין אַ וועלט אין וועלכער אלע זענען גלייך אין דלות, איז דאָך אַמאָניגסטעס נישטא קיין סיבה איינער דעם אַנדערן נישט צו פֿערייכען, און אין דעם טאג-האַלטען זיי-ווען דאס נישט פֿעריי-גען וועט אויפֿהערען, וועט געשאַפֿען ווערען אַ נייע מאָראַל אויף דער וועלט.

אַבער די דאָזיגע רייד זענען נאָך אויף זייערע ליפֿען און עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז דאס וואס זיי זאָגען האט נישט קיין גרונט. עס איז שוין פֿערהאַן אין יענער געזעלשאַפט פון נישט-אַגעבנדע, אָנעלכע וואס האבען מעהר איינער ווי דער אַנדערער, איי-נער קריגט פֿאַר זיין אַרבייט צוויי, דריי און פֿיער מאל אזוי פֿיעל ווי דער אַנדערער און אלס רעזולטאט דערפֿון קען ער לעבען בעסער ווי דער אַנד-ער. נישט אלע עטען דאָרט גלייך אין יענער מדינה פון גלייך זיין, נישט אלע געהען גלייך געקליידעט אין נישט אלע זענען גלייך אין דעם טען פון נישט האבען אלס רעזולטאט מוז שוין זיין קנאה און שנאה און די געזעל-שאפט פון אלגעמיינעם דלות האט נישט אויפגעטהאן קיין זאָך, וואס זאָל זי מאַכען גלייכקייט און צופֿירדענער פון יער געזעלשאַפט, וועלכע זי איז גע-שפּאַט געפונט זיך אויף א הויף, האב איך עט איצט געזאָלט איבערטראַגען אין אַ פֿאַנגענאָוע בעשעפֿט; און היות ווי ביי אייך, גענדיגע הערען, איז פונקט דאָ אַ פֿריי געזעלשאַפט, בין איך זיכער, אַז איהר וועט עס מיר פֿער-דינגען, ווענען דיר-געדלד זאלט איהר נישט קיין מורה האבען, ווייל אלס בין גרייס איינצוגעהלען פֿאַראויס פֿאַר ווי-פֿיעל יאהר איהר ווילט, אפילו ביי 5 יאהר. דערפֿון האבען די בעלי-בתים געענטפערט, אז זיי קענען דאס דאָזיגע געוועלכע נישט פֿעריי-גען און אויף קיין היטען-מאַנאָזיין, ווייל-ט ווייל שוין אונזער-דינגען און געווען זיך פֿערייכען און געווען פֿערייכען, וויטקאַנסקא, און זיי, אלס דזשענטעלמענער, קאנען נישט דערלעבען, אַז אַ יוד זאָל וועלען קאָנ-קורירען מיט א קריסטליכע פֿירמע.

ס'האָרען נישט געהאַפּען די טענות פון דער פֿרוי, אַז דער קריסטליכע הי-טען-מאַנאָזיין געפינט זיך דאָ אין צוויי-טען הויז און אז די זעלבע קריסטען האבען אַרײַנגעהאַנגען אַ שילד פֿאַר דעם געקומען צו פֿאהרען פון דער פֿירער און האט „וויזוואַלעס“ 4 קריסט-ליכע אַרבייטערעס, וועלכע זיך וועלען זיך בקרוב עפענען 4 מאַגאַזינען און דאס וועט זיין ערשט די אמת'ע קאַנקורענץ פֿאַר די יודישע היטען-מאַגאַזינען. אונ-זערע „דזשענטעלמענער“ בעלי-בתים האבען זיך אַבער געהאַלטען ביי סײַ-עריגע, אַז עס פֿאַסט נישט און זיי ווע-

וואָס געהערט וואָס געזעהן

ענדליך בעקומען די „האַנדווערקער-קאַרטע“... זייט מוחל, וואס איינמאל וועל איך ווידמען אַ פֿאַר שורות די אַנטווערטען פון מיין ווייניקייט און מיניע חברים, וועלכע זענען פֿערשעמט געוואָרען זיי-ער גאַנץ לעבען זיך צו מוסען ביי דעם „איינלענען“ צייטונגס-פֿאַך. יעדער שניידער אָדער שוטטער קאַן נישט פֿיהרען זיין ווערשאַפט, אויב ער בעזיצט נישט קיין האַנדווערקער-קאַרטע, און נאר ביי אונז אין אונזער „בראַנזשע“, הערשט הפקירות, ווער ס'האט אַ האַנד צו שרייבען, טינטלעס און מען דריקט איהם.

די רעזירע, ווי אויך די גרעסערע צענטערן, האבען שוין לאַנג געגרינדעט פֿראַפעסיאָנעלע פֿעראייניגען, כדי צו שי-צען זיינע מיטגלידער. אונזער קאַנט, ד. ה. די קלענער וואָנעוואָדוטווע איז אַבער אויף דעם געביעט געווען פֿער-נאַכלעסיג. דא האט ווייטער געפֿו-שוועט הפקירות, און מיט דריי יאהר צוריק איז ענדליך געבוירען געוואָרען דער געראָבן ביי עטליכע שוורנאליס-טען אין אונזער שטאדט אויך צו גיינ-דען אַ שוורנאליסטען-סינדיקאַט.

צווישען די שוורנאליסטען, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן דאָזיגען צו-זאמענפאהר זענען אויך געווען דריי מיטארבייטער פון יודישע צייטונגען,

די קליינע גבבים הענטט מען און די גרויסע באַנדישען שענקט מען. נאָך איך זאג, אז דאס ווענדט זיך אין מזל. האט מען עס, מען מען באַנקראַטירען, אַנטהאן אלע שווינערייען און מען מלייבט אַנ-אַרענטליכער מענטש; קיים אַבער האט מען נישט קיין מזל, איז אַנ-אַר. וואו-ווען צו דער, אזוי ווי דאס איז געווען דער פֿאַסט מיט דעם ה' דעריבער טאַקי זאג איך, אַז אָהן מזל זאל מען אינגאַנצען נישט געבו-רען ווערען... וואו איז לאַגינג?

וועגען דעם „אויפֿטהו“ פון די צוויי כלל-טהוער, וועלכע רייניגען אָב זייער הויז אין אַנהויב צווייטע אַלע פֿון יודען, האבען מיר דערהאַלטען נאָך אַ ברעף, אין וועלכען מען דערצעהלט אונז פֿאַלגענדעס:

אַ יודישע היטען-פֿיצערין, וואָס איז זעהר בעקאַנט די דאָזיגע בעלי-בתים, האָט זיך צו זיי געוואַנדען, וועלענדיג דינגען דאס געוועלכע פון וועלכען ס'האט זיך אַרײַנסגעצויגען אַ יוד. און געזאָגט האט די פֿרוי צו די בעלי-בתים אזוי צו זאָגען:

„השובר'ע בעלי-בתים! איהר ווייסט, דאָך, ווער איך בין, איהר קאַנט מיך פון קינדהייט אָן, איהר ווייסט, אַז מײן גאַנץ לעבען האב איך געהאַרעוועט, פֿדי איך זאָל זיך דערשלאָגען צו אַ בכבוד'יגע פרנסה מגיע כפי, און אָט האָב איך מיר ענדליך געמאַכט אַ הי-טען-מאַגאַזיין, נאָר היות ווי מײן גע-

משעקאווע יריעות

האָט דאָס

אויסגעקלערט דאס ברידז-שפילען

פון ברידז שפילען. די דאָזיגע צייגני- מענשען, וואס זענען בעהאווענט אין הלכות קארטען-שפילען, שאַצען אז 20 מיליאָן מענשען אין דער גאַנצער וועלט שפילען היינט ברידז, צומייסטענס זע- נען עס ווייבער, וועלכע זענען דורך דעם ברידז-שפילען געווארען קארטעס- ניקעס...

אויב די דאָזיגע צאָהל שטימט, קען מען אויף גענוי נישט זאָגען, אויפ'יעל איז זיכער, אז ברידז האט אָנגעמאַכט א גאַנצע איבערקעהרעניש אין אונזער סעקוליקען לעבען. נישט נור דאס שפיל- לען אליין איז געווארען אַ מאָס עפ-י- דעמע, וועלכע האט זיך אַריינגעקאַמפּט אמילו אין די קלענסטע מקומות פון אלע לענדער, נור מיט דעם שפילען ברידז האט זיך אויך געביטען אונזער בעגריף פון מאָרעל און פּונ'ם געזעל- שאַפֿטליכען לעבען בכלל, וואס האט שוין אָנגעמאַכט גענוג חרובות און האט שוין געפאַדערט גענוג קרבנות... די וועגניגע פון אונז ווייטען, אז דאס ברידז-שפילען האט מיט 15 יאהר צוריק אויסגעקלערט אין איינציגער מענש, דער אמעריקאנער קולבערטאָן, וועלכער איז דורך דעם שפיל געווארען א גאַנץ גרויסער מיליאָנער.

די אַלגעמיינע פּערזאָמלונג פון „טאָז“

שבת אָווענד איז פאַרנעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פּערזאָמלונג פון „טאָז“. די פּערזאָמלונג עפענט פּרעזעס ד"ר סט. קאַהן, וועלכער דערמאַנט דעם פּערזאָס פון טשענסטאַקאווער יודישען צבור דורכ'ן טויט פון חשוב'ען רב ז"ל. ער דערמאַנט דערביי דאס דער רב ז"ל האט געהאַט גרויסע פּערזאָנסטען פּאַר'ן „טאָז“, וועמען ער האט שטענדיג גע- האַלפּען מיט'ן ראַטה און טהאַט. די פּערזאָמלונג האט אַבען געעהרט דעם אַנדערען פון רב ז"ל דורך אויפ- שטעהן פון די פּלעצער.

אויפ'ן פּאַרשלאָג פון פּרעזעס ה' ד"ר קאַהן ווערט איינשטימיג געוועהלט אלס פּאַרזיצער פון דער אַלגעמיינער פּער- זאַמלונג ה' אַדוו. קאַנאַרסקי. פּאַרז. אַדוו. קאַנאַרסקי לאָדענט אין אלס אַסעסאָרען די ה"ה ע. פּאַנזיאַק און ד"ר טענענבוים און אלס סעקרע- טאַר ה' פּראָפ. ווייגשטאַק. נאַכ'ן בעשטעטיגען דעם סדר-היום און דעם פּראָטאָקאָל פון דער פּויריגער אַלגעמיינער פּערזאָמלונג גיט פּרעזעס ד"ר קאַהן אַב א בעריכט פון דער טעטיגקייט און פינאַנסען. ער ווייזט אָן אויף דעם גרויסען וואַקס פון דער טעטיגקייט גנבי פּאַר- יאהרען און אין די צאָהל פּערזאָנען וואס געפינען זיך אונטער דער שטענ- דיגער אויפזיכט פון דער געזעלשאַפֿט, הן אויך אין דער צאָהל מעדיצינישע שצות און אַנדערע הילף, וואס איז ער- טיילט געווארען אין משך פון בעריכט- יאָהר. די נויטונדעדיקייט צו פּערגרעסערען די טעטיגקייט האט גורם געווען די פּאַנפּעריזאַציע פון די נירס געווען די וועלכע האט זיך געווענדענט צום „טאָז“ נאך הילף.

צוטרוי דער פּערזאָמלונג פּרעזעס דר. סט. קאַן רעפּעריט דאָן דעם בודזשעט - פּרעלימינאַר אויפ'ן בודזשעט יאָהר 7-1936, וועלכער זעהט פאַר הוצאות און הכנסות אין דער הויך פון 41880 זל. אינ'ם בודזשעט פיגורירען נייע פּאַ- זיציעס דערנעבען דאס שאַפּען א נייעם אַנטשטאַל (לאַרנאַל־אַגנישען) אונטער דער לייטונג פון ה' ד"ר וויזענפעלד, ווי אויך א פּאַזיציע אויף צו רעמאַנטי- רען דעם לאַקאַל.

דער רעמאַנט איז שוין אדורכגע- פיהרט און דער „טאָז“-לאַקאַל מאכט באמת א גוטען איינדרוק א דאַנק זיין עסטעיטישען אויסזעהן אלס א מוסטער- אינסטיטוציע פון היגענע און רייניקייט. דער פּרעזידענט-בודזשעטע ווערט בעשטעטיגט אָהן ענדערונגן. נאַכדעם, ווי די אַבטערעטענדע 5 פּערזאָמלונג מיטגלידער ווערען נאַכ- קול קורא לאחינו בני ישראל מאת הכי"רצ רפה טשענסטחוב

קול קורא לאחינו בני ישראל מאת הכי"רצ רפה טשענסטחוב

דעם היינטיגען חורש ווערט דאס ניי אויפגעבויעט בית-המדרש „אהל נחום“ געעפענט צום לערנען תורה. א דאַנק דער מיה און דרייטער אונטער- נעהמונג פון עטליכע היגע בעלי-בתיים, איז געשאפען געווארען א פּרעכטיגע געביידע, וואו א גרעסערע צאָהל בחורים וועט געפינען א בעקוועם און רהיג אָרט צו ווידמען זיך דעם אור-תורה. מיר דערמאַנען די ווערטער פון רב ז"ל, וועלכער, ערקלערענדיג דעם געדאַנק פון תלמוד: על שלשה דברים העולם קומד על התורה ועל העבודה וכו' (אבות) האט, אָבשטעלענדיג זיך ארפ'ן אויסרוק „עומד“ אָנגעמערקט: „אויף דריי יסודות בלייבט די וועלט אונזער- שיטערליך שטען: דער ערשטער און דער וויכטיגסטער יסוד איז די תורה, וואס איז געגעבען געווארען אונז יודען אויפ'ן באַרג סיני מיט טויערונדער יאָהר צוריק; מיר זענען בערופען דעם פּאַרעם פון דער תורה צו ציהען וויי- טער ער עולם ועד.“

הכיר"צ רפה טשענסטחוב, בירח כסלו תרצ"ז.

דער רעפּעראַט פון זרבבל'ן

זרבבל, וועלכער האט לעצטענס גע- מאכט א וועלט-רונד רייזע איבער צפון- און דרום אמעריקא און אין מערב אילי- ראָפּא האט פּאַר'ן פּערלאָזען פּוילישע אויפ'ן וועג צוריק קיין פּאַלעסטינאַ, געהאַלפּען ביי אונז אין שטאַדט, פּער- גאַנגענעם שבת, א זעהר אינטערעסאַנ- טען פּאַליטישען רעפּעראַט איבער דער לאַגע פון די יודען אויף דער גאַרער וועלט און די געשעהענישען אין פּאַ- לעסטינאַ. דער חשוב'ער פּרעלעגענט זאנט, אז אין יעזען לאַנד, וואו ער איז נאַר- וואס געווען, האט ער פּערקראַט א פּערשטאַרקטע שטייגערינג פון אַנטי- סעמיטיזם, וועלכעס האט זיך ביזן לעצ- טענס גאַרנישט אויף אָנגעזעהן. דאס איז געשעהן צוליב צוויי וויכטיגע סיבות און פּאַקטאָרען, וועלכע האבען צו דעם גורם געווען. די ערשטע-דאס איז דער עקאָנאָמישער וועלט קריזיס און שלעכטע ווירטשאַפֿטליכע סטרוקטור פּונ'ם הערשענדיגען קאַפיטאַליסטישען סיסטעם, וואס איהר פּוּלע יוצא איז: אַרבייטסלאָזיקייט, הונגער, נויט, פּער- צווייפּלונג פון די ברייטע פּאַלקס-מאַ- סען, און אויך ווי די יודען בילדען אי- בערזעל דעם שטאַדטישען אַנדערעלס- עלעמענט, זעהט דאס פּאַלק אין די יודען דעם גורם פון זייער פּלאָג און דערפון-דער אַנטיסעמיטיזם. די צוויי- טע סיבה-דאס איז דער אינטערנאַ- ציאַנאַלער פּאַסיזם און ספּעציעל היט- לער-דייטשלאַנד, וועלכעס גיט אויס שווערע מיליאָנען אויף פּראָפּאַגאַנדע צו זייערן איבערזאַל, אין אלע וויני- קעלעך, דעם חיה'שען אַנטיסעמיטישען גיפֿט, אויך ווי אין יעדען לאַנד געפּו- נען ויך היינט אַרבייטסלאָזע, וועלכע זענען גיריג צו פּערדינען, קומט עס געבעלס'ן גאַנץ לייכט אָן זיין אַנטי-

אָרבייטער בעסער ווי אין פּאַלעסטינאַ? דוכט זיך אז טויערונדען מאל ערגער און אַרימער-נישט אמת? טאָ פּאַרוואָס לאָדען זיי נישט אויס זייער ררר-רע- וואַלציאָנערען גייסט אין די דאָזיגע אַראַבישע לענדער, וואו דער מיטעל- אַלטערליכער פּעאַדאָליזם הערשט נאָך דאָרט אין זיין גאַנצער ברייט? און פּאַרוואָס ווען מען האט אונטערגעצויג- נען יודישע פּרדסים אין עמק, אין גליל, האט מען גאַרנישט געהערט, אז מען זאָל דאס זעלבע טהון מיט די אַראַבישע פּרדסים-צו זענען די אַרא- בישע פּריצים און עפענדיג גרעסערע רעוואַלוציאָנערען פּאַר די יודישע אר- בייטער-קבוצים?

היסטעריען האט זיך קיינמאל נישט גע'חלומ'ט, אז אינ'ם קאַמף געגען יו- דנטום, וועט ער אין פּאַלעסטינאַ גע- פונען אזא טרייען שותף און פּערביג- דעטען...

דעריבער: פּאַלעסטינאַ איז נישט קיין אַבגעזונדערט אינזעל, וואו מען קאָן פיהרען פּאַליטיק ווי ס'לאָזט זיך און ווי ס'געפּעלט עמיצען, נאַר א לאַנד, וואס דאַרף געבויט ווערען אויף סאַציאַליסטישע, קאַלעקטיווע יסודות פּאַר'ן וואויל פון אַרבייטער און פּאַלקס- מענש.

עס האָט זיי אָנגעגליקט.

די פרוי טויבע קיימאָן, א פרוי פון אַנ'אַרבייטער אין דער פּאַבריק „רינאַ- וואר“ האט געקויפט בשותפות מיט'ן ה' מאיר יחיאל אייזען, א אייגענטימער פון יאַטקע אין ווארשע אויף מיליאַרסקאַ גאַס, א פּערטעל לאַס פון נומ. 64.313. אויף דעם לאַס איז דעם 23 טען נאָ- וועמבער ה. י. געמאַלען הונדערט טויערונדען זעלעסעס.

דאס געלד געפינט זיך שוין אין באַנק צו דער דיספּאָזיציע פון די גליק- ליכע געווינערס.

וואָס ליאַן פּויכטוואַנגער שרייבט

וועגען דער אויפפיהרונג פון „יאַשע קאַלב“

„איך בין טיעף געריהרט פון דער גינאַטישער אינסענזיאַציע. ס'איז א גרויסער כבוד פאר יעדען דראַמאַטורג צו ווערען אויפגעפיהרט דורך דעם גע- ניאַלען מאָריס שוואַרץ.“ נאך פּערזייענע שוועריגקייטען, וועל- כע ס'איז געלונגען צו בעזייטיגען, וועט טשענסטאַקאווע האבען די זכיה צו זעהען דאס בעריהמטע - אין דער גאַנצער וועלט - ווערק פון י. י. זינגער, און דער אויספיהרונג פון מאָריס שוואַרץ'ס קונסט-אַנסאַמבל. „יאַשע קאַלב“ ווערט געגעבען אין זאַל פון קינאַ „אַטלאַנטיק“ מיטוואך, דעם 9 און דאנערשטאג, דעם 10 טען דעצעמבער ד. י. בילעטען שוין צו בעקומען אין דרו- קעריי פון ה' באַטשאַן, אַלעס 6. זאַל דעריבער יעדער זיך צוגרייטען צום דאָזיגען טעאַטער געשעהעניש אין אינווער שטאַדט.

א אינטערעסאַנטער חנוכה-אַחונד אין דער שולע פון ז. וויינשטאַק

דינסטאג, דעם 8 טען ק. ה. וועט אין פּייערלעשער-זאַל פּאַרקומען א אינ- טערעסאַנטער חנוכה-אַחונד אויסגע- פיהרט דורך די שול קינדער. די אויפטריטען פון די דאָזיגע שי- לער צייכענען זיך שטענדיג אויס מיט איהר מייסטערשאַפֿטער אויספיהרונג און אויך אויף דעם דערמאַנטען חנוכה אַחונד ווערט צוגעגרייט אַנ'אינטערע- סאַנטער פּראָגראַם.

האַנדווערקער! נוצט אויס די הנזה, שליסט קאָנטראַקטן מיט אײערע לערן-יונגלעך!

פּוֹן ספּאָרט
„מכבי“ (סאָנאָוועץ) — „מכבי“
 (טשענסטאָכאָוו) 8:8.

דער באָקס מעשט ווערען דער מיטל-טערשאפט פון קלאס „בע“ צווישען די אויבערערמאָנטע קלובען אויב געשטאַ- בען אויף א זעהר נירדיגען ניוואַ און ביי דער קליינער צאהל צושייער אַרױסגערופען א בייגעשמאַק, הן צו- לעצט דער נישט-ספּאָרטליכער ערצייהונג פון די באָקסער און נישט-עמיטשען סיס- טעם פון קאָמף, הן צוליב דער שווא- כער אָרגאַניזאַציע.

נאָך דער אינטערוויען און פּייפּע- רייזען פּוֹנ'ס פּערזאָנלעכען עולם, הייבט זיך אַן דער מעשט מיט א 1-שעה'די- גער פּערשפּעטיגונג.

נדבות פאַר „תומכי שניים“
 ה' וואָלף לאַנדאָו און פּרוי צו דער חתונה פון זייער טאָכטער 5 ז'.

ה' ב. באָטשאַן פון סערקויסטע-בי- לעטען אין קינאָ 3 ז'.

ה' ה. ל. באָפעל צו דער יאהרצייט פון זיין פאטער 10 קילאָ ברויט.
 ה' קאָזשוניק 4 קילאָ ברויט.

פּראָצעס וועגען ענטוועדיגונג פאַר אַ פּערלירען אויג.

אין שערפּיען ה.י. איז דער פּיעהרי- גער מיצעטשילאָוו סאַלאַיעווסקי געוואָ- רען אַרױסגעשיקט דורך דער אָבע- פּיעטשעליניע אויף זומער-קאַלאָניעס קיין פּאַריז. דאָרט איז אָבער מיט איהם געשען אַ פּאַרפאַל:
 אַ געוויסען טאַג זענען די קינדער אונטער דער אויפזיכט פון דער ערצ-י- הערין אַוועק אין נאָהנטען וואָלד. איי- ניגע פון די קינדער האָבען זיך געגעב- נען זייענדיג געוואָרען מיט צווייגען, פון וועלכע איינע האט געטראַפען שאַלע- ניצערס אין אויג. טראָץ דער באַלדי- גער קוראַציע אין טשענסטאָכאָוו און אין קראָקאַ האט דאס זינגעל פּערליר- רען אַנ'אויג.

שאַלעניצערס פּאַטער איז דערפּער אַרױסגעטרעפּען מיט אַ ציוויל-תביעה געגען דער אָבערפּיעטשעליניע פּאַדע- רענדיג 20.000 ז'ל. אַלס ענטשעדיגונג פאַר'ן פּערלירענען אויג.

נאָכ'ן אויסהערען די רעדעס פון ציוויל-מאַהנער און פּערטיידיגער פון דער אָבערפּיעטשעליניע'ס צד איז שאַ- לאַניצערס פּערלירענען געוואָרען אָבע- וואָרפען.

KINO „EDEN“

די לענג-ערוואַרטעטע פרעמיערע!
PASTEUR

פּילם, וואס ברענגט כבוד דער וועלט - פּראָדוקציע!

פאַרל מוני, אין דער היינט-ראַג: וועמענס געניאַליע קרעאַציע איז גע- קרוינט געוואָרען מיט'ן 1 טען מעדאַל.

Kino „LUNA“

הערליכער פּילם מיט אַן אַויסגעצייכענ- טער סעמאַטיק

POD DWIEMA FLAGAMI

אין די הויפט-ראַלען: 4 וועלט - טיטאַגען:

קלאָדעט קאַלבערט, ראַנאַלד קאָל- מאַן, ראַזאַלינד רוטעל און וויקטאָר מאַק לאַגלען.

Kino-Teatr „STYLOWY“

Aleja 27.

פּילם, פּול שאַנאָנע און עמאַציע! הערליכע איבערלעבענישען צווישען אַ ברויערען הונד

Żółta maska

אין דער הויפט-ראַלען **גאַרי קופּער.**

אַרבייט און גיט גלייכצייטיג אַ רייזע- קורסע אַנזוווינגען אין וואָסערע פּאַר- מען עס דאַרף געפּיהרט ווערען די נאַהנטע בעשפּייזונגען אַקציע.

ד.ר. א. בערמאַן שטרייבט ווידער אונטער די גרויסע נוצען וואס די יו- דישע געזעלשאַפּט וועט האָבען מיט'ן אַרנאַניזירען די פּאַך-בעראַטונגען-שטע- לע.

אַלען אינדעלאַמאַן ווידער אַ גרע- סערען אַרטיקל דער לאַגע פון יודי- שער רעליגיע-לעהרער אין דער פּאַוו- שענער שולע און קלערט אויף אַ רייזע פאַר אונז אונפּערשענדליכע דערשיי- נונגען.

פּעהראָן נאָך אין נומער א פרעסע- איבעריכט פון דער פּעראַגאָישער פּרעסע אין אויסלאַנד, אַנ'אויספּיהרלי- כער בעריכט פון דער „צענטאַס“-אַר- בייט, און צום סוף איז געדרוקט דער לעצטער אינפּאַרמאַציע - ביולעטין פון דעם יודישער רעליגיע-לעהרער-פּער- באַנד.

אַבאַנאַמענטס - פּרייז 3 ז'ל. אַקטע אַ יאהר. נומער פ. ק. א. 16.852.

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמי- ניסטראַציע: „Des Kind“, Warszawa, Nowolipki 27|19.

פּערברענט ראהמען אין אַנ'אָהפּיר' טע פּאַבריק.

ה' ס. בושאַסקי, דער אייגענטימער פון דער ראהמען-פּאַבריק אויף סולקאָוו- סקי גאַס, האט געמאַלדען דער פּאַליציי, אַז זיינע אַרבייטער, וועלכע פּיהרען זינט אַ געוויסער צייט אַנ'אָהפּירע שטרייק ביי איהם אין פּאַבריק, האָבען פּער- ברענט אַ האַלבען וואַגאָן פּערטיגע אויסאַרבייטונגען.

די געהעריגע מאַכט האט אייגענע- נומען אַנ'אויספּאַרשונג אין דער ריכטונג פון אַרטיקלע פון שטראָף-קאַדעס, וואס זעהט פּאַר דאס פּעריניכטען פּרעמד אייגענטום.

אויפ'ן וועג קיין אַפּריקע דערגאַנ- גען ביז... נאַשין.

דער 11-יעהריגער שטשפּאַנסקי, 12- יעהריגער יוזעף גאַנזאָ, 13-יעהריגער יוזעף סאַנאַר און דער 13-יעהריגער הענריק ורובעל האבען זיך געפונען אונטער'ן איינדרוק פון פּערשידענע רייזע ערצהעלונגען און עטאַטישע פּיל- מען, און זיי האָבען דערפּער בעשלאָ- סען איבע צווישען זייער גרוי לעבען אין אַרבייטער קוואַרטאַל און אין געוויס פּאַ- די ארומיגע געמאַכט אַ ראַמאַנטי- שער פּלאַן פון אַ געמיינזאַמער רייזע קיין אַפּריקע.

פּאַרבעריי און כעמישע וועשעריי

„BENETA“

ב. יאַסעלעוויטשאַ 11 (געענאיערע דעם געוועלע פון דער קאַפּעלאַרעניע)

אַנסער דער טיטונג פון אַנ'אַפּאַלעוועט פון דער כעמישער אינדוסטריע - שולע אין וואַראַט מיט לענג-יעהריגער פּראָטיק

- 1) פּאַרבען דיט מוסטערין,
- 2) דעטאַשירען (אַרױסנעמען פּלעקען אָהן וואַשען אויפ'ן אַרױט),
- 3) כעמיש רייניגען און פאַסאַנירען קאַפּעלען,
- 4) וואַשען שטייפּע מענער-וועש מיט אַ פּרױערעאַסטען שפּיגעל-גלאַנץ.

אַפּעלאַציע - געריכט בעשטעטיגט דעם אורטייל איבער'ן זעהן פון קאַניעצפּאַלער קוּלוז-פרוועס.

איהם אָגענערעדט אויסצהרג'ענען די פּאַמיליע פּאַבאַנאַווסקי, פאַר וואס ער האט געזאלט בעקומען 100 ז'ל. אַקטע. דער אַרבייטער האט פון אָנהויב מספּים געווען, שפּעטער אבער האט איהם פּערפּעהלט מיט אויסצופּיהרען די „נאַסע“ אַרבייט און ער האט זיך צו- ריקגעצויגען פון אויספּיהרען דעם מאַרד. גליקסמאַן האט איהם דאן געדראָהט, אַז ער וועט איהם בעזייטיגען פון פּאַסטען. דאס האט דעצידירט. אברהם גליקסמאַן האט איהם דעמאלט גוט אָנגעטרונקען מיט בראַנפּען, איהם געגעבען אַ האַק און האַנד און צוגעפּיהרט צו פּאַבאַנאַוו- סקי'ס וואוינונג.

אַברהם גליקסמאַן איז אַרעסטירט געוואָרען, דער פּעהרעלעטנער האט ער- קלערט, אַז ער וויינט נישט פון וואס צו זאגען און פּיהלט זיך אָבסאַלוט נישט שולדיג.

אויפ'ן פּראָצעס אין קרייז-געריכט האט סמאַנאַ אייננאָבען צווייגעצויגען זיינע ערקלערונגען און דערפּעהלט פּונקט אַ פּערקעהרעטע און נאָך מעהר סענעאַציאָנעלע געשיכטע, נעמליך, אַז נישט אברהם גליקסמאַן האט איהם אָגענערעדט אויסצופּיהרען דעם מאַרד, נאָר... פּאַבאַנאַווסקי.

דער שמש אליין האט איהם דערצו אָנגערעדט, כדי מען זאָל קאַנען דערנאָך וואַרפען די שולד אויף גליקסמאַנ'ען. אזוי ארום וואָלט ער, דער שמש, גענו- מען נקמה אָן פרעזעס.

דאס געריכט האט דערפּער געהאַט זעהר אַ שווערע איינפּאַרע פון פּעסט- שטעלען, וועלכע פון זיינע ערקלערונ- גען זענען די ריכטיגע. אויפ'ן גרוינד אבער פון דער דורכנעפּיהרער גע- ריכטס-פּעהרהאַנדלונג איז דאס געריכט געקומען צום אויספּיהרע, אַז סמאַנאַ'ס ערשטע ווערטיע איז די ריכטיגע און בייידע, דאס הייסט, סמאַנאַ און גליקס- מאַן, זענען פּער'משפּט געוואָרען צו 15 יאָהר תּפּיכה. דאס אַפּעלאַציע-געריכט האט בע- שטעטיגט די שטראַף.

ווי אונזערע לעזער געדענקען נאָך געוויס, איז דער זעהן פון קאַניעצפּאַלער קהלה-פרעזעס, אברהם גליקסמאַן פּער- משפּט געוואָרען דורכ'ן קרייז-געריכט אויף 15 יאָהר תּפּיכה, צוואַמען מיט אַנ'אַרבייטער פון זיין פּאַטער'ס טאַר- סאַך, אַ געוויסען סמאַנאַ.

א פּערביטערער האט פּאַבאַנאַווסקי געשוואָרען נקמה צו נעמען אָן גליקס- מאַנ'ען, און ער האט זיין „שבועה“ געהאַלטען.

אין אַ געוויסער צייט ארום האט עמיצער פּלוצונג געפּענט ביינאַכט די קראַנען פון די נאַפּט-ציסטערנעס, וואס האבען געהערט צו גליקסמאַנ'ען און טויזנדרער ליטער נאַפּט זענען געגאַנ- גען לאַיבוד.

קורץ נאכדעם האט זיך אַנ'אַרבייטער פון גליקסמאַנ'ס טאַרטאַך, א געוויסער סמאַנאַ אריינגעריסן אין דער וואוינונג פון שמש און מיט אַ האַק מערדערליך צושלאָגען זיין גאַנץ הויז-געוונד. אונ- טער די קלעפּ פון דער האַק זענען אוועקגעפאַלען סטערבליך פּערוואַנדע- טע: חיים, גיטעל און חנה פּאַבאַנאַוו- סקי.

די געליטענע האט מען איבערגע- פּיהרט אין שפיטאַל, וואו זיי האבען עטליכע וואָכען געקעמפט מיט'ן טויט צום גליק איז זיי געלונגען אַבזוראַטע- ווען.

נאָך אַ לאַנגער און גענויער אויס- פּאַרשונג האט די פּאַליציי אַ דאַנק פּער- טרויליכע ידיעות, וואס זיי האט בעקומען פּעהרהאַלטען א געוויסען סמאַנאַ, אַנ'אַר- בייטער אין טאַרטאַך פון פרעזעס גליקסמאַן.

דער אַרעסטירטער האט זיך גלייך מודה געווען אין דעם איהם פּאַרגעוואָר- פּענעם פּעריברעכען, ערקלערנדיג, אַז דער זעהן פּוֹנ'ס פּרעזעס, אברהם, האט

Recepta oświeceniowa Nr. 3

Ośramówki dają tanie światło, co umożliwia używanie większych żarówek. Dla ochrony oczu przy pisaniu na maszynie należy stosować żarówki na 65-Dlm.

OSRAMÓWKI Produkuje się na 15, 25, 40, 65, 100, 125, 150-Dlm. Wyrób polski

יאנוש קאַרטשאַך אויף וי שפּאַלטען פון „דאָס קינד“

פאַר אלע, וועלכע אינטערעסירען זיך מיט פּעראָנאַליע און קינדער-ערצייהונג וועט זיין אַנ'אַמאַ'ס ענטשענדיגע די מיט- טיילונג פון דער רעדאַקציע „דאָס קינד“, אַ יאַנוש קאַרטשאַך, וועלכער פּערפּעטענליכט לעצטענס כמעט ווי גאַרישט אין די יודישע און פּוילישע זשאַנראַלען, וועט אין יעדען נומער „דאָס קינד“ ערשיינען מיט אַנ'אַרױ- געלען, אין עריגן נישט געדורקטען אַרטיקלען.

דער ערשטער אַרטיקלעל איז שוין פּעהראָן אין נומער 4 פון „דאָס קינד“ אונטער'ן נאַמען „פּאַלשע קאַנצעפּציעס“. חוץ דעם איז אין נומער 4 פּעהראָן די אלע אַרטיקלען האבען א ציעל אַרױסצופּיהרען דער מוטער און בכלל יעדען איינציגען, וועלכער האט נאָר אַנ'אַרנסטען צוגאַנג צו ערצייהערשישע פּראַגען, אין דעם לאַבירינט פון פּעצ- גאַנישע פּראָבלעמען.

אַ. נאָלידן אין זיינע אַרטיקלען „ווע- גען דער בעשפּייזונגען אַקציע“ און „אונזערע זומער - קאַלאָניעס“ שטעלט זיך אָב אויף דער שוין אָבערהערענער

א נייע אָפּטיילונג „היים-ערצייהונג“ אין וועלכער ס'געפונען זיך פּאַפּילערע און אינהאַלטסרייכע אַרטיקלען פון י. ווע- סאַלעק: „באַראַקטערטיק פון אונזער יודישער היים“, א. סקאַלע: אַ וואָרט איז אַ וואָרט“ און פון וו. דערלאַטער: „ווי אזוי דערצעהלען קינדער מעשה- לעך“.

LOPUS Inniemyk wytwornego Pana

LOPUS Kosxula wytwornego Pana